

SENIORIVIESTI

Nro 18 toukokuu 2013

ja tulos!

MUNKKINIEMEN YHTEISKOULUN SENIORIT RY

HALLITUS:

Antti Kaihovaara (yo -77)	puheenjohtaja sähköposti: antti.kaihovaara@luukku.com	0400-445916
Suvi Kalela (yo -68)	varapuheenjohtaja sähköposti: suvi.kalela@haaga-helia.fi	040-5801043
Päivi Wickström (yo -67)	jäsenrekisterivastaava sähköposti: paivi.wickstrom@gmail.com	0400-902209
Elina Leskinen (yo -72)	verkkosivuvastaava sähköposti: elina.leskinen@helsinki.fi	050-4150327
Tom Hynninen (yo -53)	0400-305197 sähköposti: tom.hynninen@kotiposti.net	
Kari Leppänen (yo -78)	050-3041515 sähköposti: kari.leppanen@leppanenarkkitehdit.com	

MUNKKINIEMEN YHTEISKOULU

Laajalahdentie 21
00330 Helsinki

Rehtori Aki Holopainen	09 4777 6311
Apulaisrehtori Merja Haavisto	09 4777 6312

sähköposti:	etunimi.sukunimi@munkka.fi
verkkosivut:	www.munkka.fi
faksi:	09 4777 6310

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Nuijan varresta

Elettiin vuotta 1986. Munkkiniemen Yhteiskoulu, rehtori Jorma Rytönen etunenässä, havahtui koulun 50-vuotisjuhlan olevan kahden vuoden päässä. Senioriyhdistys oli nukkunut Ruususen unta jo pitkään. Olli Arrakoski, joka jo 1960-luvun lopulla oli luotsannut senioreita, sai kutsun aktivoida yhdistys juhlia varten. Koululle kokoontui

Puheenjohtaja Miika tutulla tiellä - mutta missä? Oikea vastaus kuullaan 9.11.2013 Torpalla.

kolmisenkymmentä asiasta kiinnostunutta, joukossa vanhin veljeni Seppo ja allekirjoittanut. Olli johti itseoikeutetusti puhetta ja kun hallituksen jäseniä valittiin, Seppo viittasi minuun päin ja sanoi: "Tuossa on yksi joutilas mies". Hän oli aivan oikeassa, olin juuri valmistunut papiksi eivätkä opinnot siis enää rasittaneet!

Juhlat koululla ja Kalastajatorpalla olivat, kuten meistä kaikki nyt yli viisikymppiset seniorit ja opettajat muistamme, täysi menestys. Talo oli täynnä ja julkaistu matrikkeli loi senioritoiminnalle pohjaa pitkälle eteenpäin.

Olli Arrakoskella oli kuitenkin Tammen toimitusjohtajan työt ja takanaan pitkä taival koulun toiminnassa. Hän ilmoitti lakonisesti jättävänsä senioritoiminnan juhlien jälkeen. Allekirjoittanut valittiin puheenjohtajaksi ja näin pyörähti käyntiin Senioriyhdistyksessä kausi, joka tänä vuonna, juhlavuonna 2013, saa uuden vetäjän.

Mitä tuo ajanjakso, MYK:n 50:stä vuodesta 75:een vuoteen, on merkinnyt senioritoiminnalle ja koko koululle? Yksi asia on varma, koululla on toimiva senioriyhdistys. Ei ole tapahtunut sitä "dagen efter" -ilmiötä - niin tavallista aatteellisissa hankkeissa.

Stipendit on jaettu, koulun vuosipäiviä vietetty ja isommat juhlat juhlistettu joka viides vuosi.

Senioriviesti alkoi ilmestyä vuonna 1994. Näin tämä numero on jo 18. Se lähetetään nyt poikkeuksellisen suurelle ryhmälle eli kaikille, jotka ovat vastanneet matrikkelikirjeeseen. Yhteensä se merkitsee n. 6000 kirjekuorta.

Vuoden Munkkalainen on valittu vuodesta 2001 lähtien. Kuluva vuoden 2013 Munkkalainen on Sibelius-Akatemian oopperakoulutuksen professori Markus Lehtinen. Hänen esittelynsä on tässä lehdessä samoin kuin edellisen vuoden Munkkalaisen, kauppatiet. tri Anna Kotsalo-Mustosen.

Senioriyhdistyksen rinnalla on viime vuoden keväästä lähtien toiminut erillinen 75-vuotisjuhlatoimikunta. Sen ja koulun henkilökunnan yhteiset ponnistelut ovat edenneet niin pitkälle, että kutsu juhlaan voidaan nyt esittää.

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin 11.3.2013. Siinä valittiin Senioriyhdistyksen uudeksi puheenjohtajaksi Antti Kaihovaara. Hän on pitkän linjan munkkalainen, olihan jo hänen isoisänsä Aulis ja isänsä Matti poisjäävän puheenjohtajan opettajina Laajalahdentien kansakoulussa.

Juhlatoimikunta koolla 28.1.2013. Vas. Leena Rantasalo (MYRY), Ossi Koskinen (MYK), Tarja Kohila (seniori), Satu Torstila (seniori, pj.), Aki Holopainen (MYK), Päivi Wickström (senioriyhd.), Suvi Kalela (senioriyhd.), Markku "Make" Ahava (seniori), Antti Kaihovaara (senioriyhd.), Miika Heikinheimo (senioriyhd.), Paula Ruusuvaara (MYK), Kristel Riissann (MYK), Anu Pohjanoksa (MYK).

Äiti Pirkkokin on Tiilimäen tyttöjä (os. Murtomaa). Pois hallituksesta jäivät myös Jouko Keskimäki ja Piritta Lahtinen. Joukon ansiot ovat paljolti olleet koulun juhlien musiikkipuolen onnistumisessa, onhan Old Time Jazz Band ollut lähes tavaramerkki niissä. Piritta taas on pitänyt hyvää huolta taloudesta. Kiitokset teille molemmille kuin myös koko hallitukselle. Uusi jäsen on Elina Leskinen.

Tapaamisiin juhlapäivän eri tilaisuuksissa lauantaina 9.11.2013!

Miika Heikinheimo
MYK:n Senioriyhdistys
pj. 1989-2013
yo. -68

Miksi olen senioriyhdistyksen jäsen?

Munkkiniemen yhteiskoulun senioritoiminta on aktiivisuudessaan melko poikkeuksellinen koko Suomenkin mitta-kaavassa. Se ei sinällään ole ihme, sillä koulussa on aina ollut hyvä henki ja koimme kaikki ylpeyttä munkkalaisuudesta koko kouluajan – ja tunnehan vain vahvistuu seniorivuosinamme.

Senioriyhdistyksen tehtävä on yhteistyössä koulun kanssa pitää monella tavalla yhteyttä senioreihin ja senioreiden välillä. Yhdistys julkaisee säännöllisesti ilmestyvää Senioriviestiä ja jakaa sitä kaikille yhdistyksen rekisteriin ilmoittautuneille senioreille. Tämän lisäksi yhdistys mm. valitsee vuoden munkkalaisen, jakaa stipendejä koulun oppilaille, järjestää koulun senioreille tarkoitettuja tapahtumia ja juhlia sekä julkaisee Munkkiniemen yhteiskoulun matrikkelia, josta nyt juhluvuonna ilmestyy teos vuosista 1938-2013.

Nyt koulun 75-vuotisjuhlavuonna senioriyhdistys mm. kehittää uudet kotisivut, mahdollistaa Senioriviestin jakelun perinteisen postin lisäksi

sähköisenä, tarjoaa uusia yhteydenpitotapoja senioreille ja järjestää juhluvuoden tärkeimmän senioritapahtuman, eli iltajuhlan Kalastajatorpalla 9.11.2013. Torpalle mahtuu vain 1000 ensimmäistä, joten varmistapaikkasi pian – edellisistä juhlista jäi valitettavan moni halukas ulos. Ilmoittautumisohteet kaikkiin juhlatapahtumiin löydät toisaalla tässä lehdessä.

Senioriyhdistyksen rekisterissä on noin 1200 senioria ja vuosittain jäsenmaksuja saadaan noin 400. Kaikki jäsenmaksutuotto käytetään koulun senioritoiminnan kehittämiseksi ja toivonkin, että mahdollisimman moni teistä senioreista maksaa vapaaehtoisen jäsenmaksun. Maksuohjeet löydät tästä lehdestä. Voitte halutessanne lisäksi kartuttaa stipendirahastoa.

Mahtavaa kesää senioreille ja
hyvää juhluvuotta koululle toivottaen,
Antti Kaihovaara
Senioriyhdistyksen puheenjohtaja 2013 alkaen, yo-77

PS. Ketkä 999 teistä näenkään Kalastajatorpalla 9.11?

REHTORIN TERVEHDYS

Ulkona paukkuu maaliskuun pakkasen. Tämän päivän Helsingin Sanomissa luki, että pääkaupungissa on ollut yhtenäinen lumipeite 102 päivän ajan ja sää jatkuu kylmänä vielä ainakin 10 päivän ajan. Mutta väistämättä talven on annettava periksi kevätauringolle.

Helmikuun viimeisenä päivän julkistettiin kahdestoista Vuoden Munkkalainen. Hän on vuonna 1978 Munkasta maailmalle lähtenyt kapellimestari ja Sibelius-Akatemian oopperakoulutuksen professori Markus Lehtinen. Tilaisuuden juontaneen senioriyhdistyksen puheenjohtaja Miika Heikinheimon mukaan Vuoden Munkkalaiseksi ei ole mitään erityiskriteerejä, ”kunhan vain on hyvä ihminen”. Tämän lisäksi Vuoden Munkkalainen on yleensä pitänyt yhteyttä Munkkiniemen seutuun ja hänellä on ollut hyvät yhteydet kouluun. Markus Lehtinen on kaikkea tätä.

Kuluvaa lukuvuotta on ennen muuta luonnehdittava koulumme valmis-

tautumisena vuosijuhlaan – koulu täyttää ensi syksynä kunniakkaat 75 vuotta. Tuleviin juhliin on toki valmistauduttu jo pidemmän aikaa, mutta mitä lähemmäs h-hetki käy, sitä enemmän juhla valmistelut näkyvät myös koulun arjessa. Tulevista julkaisuista mainittakoon Munkkiniemen yhteiskoulun Matrikkeli, joka tulee käsittämään vuodet 1938 – 2013 sekä Helsingin yliopiston dosentti Jari Salmisen kirjoittama historiateos Munkasta Maailmalle. Senioreista muodostuva työryhmä on viime keväästä lähtien suunnitellut Kalastajatorpan iltajuhlaa, jota vietetään ensi marraskuun 9. päivänä. Sama päivä on koko juhla viikon huipentuma Munkkiniemen kirkossa pidettävine jumalanpalveluksineen ja pääjuhli- neen, joka luonnollisesti pidetään koulun juhlasalissa.

Koulutyö on täydessä vauhdissa, parhaillaan käynnissä olevissa yliop- pilaskirjoituksissa valkolakkia tavoittelee 143 kokelasta. Myös perus- opintonsa kesäkuun ensimmäisenä päivänä päättävät 9-luokkalaiset antavat näyttöjä tiedoistaan ja taidoistaan päättötodistuksiaan varten. Samanaikaisesti kouluun valitaan yli 130 uutta 7-luokkalaista, joiden nimet julkaistaan ensi viikolla.

Hyvää kevättä senioreille toivottaen,
Aki Holopainen
rehtori, seniori, yo-82

Ylioppilasluokka 1949

Koulunkäyntiä sodan varjossa

Elettiin syksyä 1941. Kuljettiin kavereiden kanssa kohti koulua Iso Puistotien alkupäästä yli Poikkitie¹ ja Länsitie² vähitellen kohti Laaja- lahdentien aukiota, johon Puistotie loppui ja viemäri- linjan hiekkapen- ka alkoi. Kapea sorapolku betonisten tarkastuskaivojen sivulla johti kauempana pellolla vasemmalle erkanevalle peltotielle, jota myöten päästiin edelleen Tiilimäen metsäistä pohjoisreunaa myötäilevää tietä myöten Lehtisaarentien³ varteen rakennetun entisen kansakoulun, nyt Munkkiniemen yhteiskoulun pihaan. Jossakin vaiheessa kesällä oli ilmeisesti selvitty sisäänpääsykokeista ja nyt oltiin menossa oikein oppikouluun niillä eväillä, jotka vallinneissa tilanteissa oli onnistuttu

1) nykyinen Kadetintie

2) nyk. Solnantie

3) nyk. Nuottapolku

hankkimaan – eikä se välttämättä ollut kovin paljon. Perheemme oli loppukesällä 1939 muuttanut takaisin Helsinkiin ja asettunut asumaan Munkkiniemeen Iso Puistotie 4

B:hen. Tarkkaan ottaen se ei silloin ollut Helsinkiä, mutta ei välitetä nyt siitä. Minut ilmoitettiin Munkkiniemen uuteen vasta valmistuneeseen kansakouluun yläkoulun ensimmäiselle luokalle, mikä tarkoittanee nykykielellä peruskoulun kolmatta luokkaa.

Koulutyö aloitettiin heti syyskuun ensipäivinä, kuten siihen aikaan oli tapana ja jatkui normaalisti aina siihen marraskuun 30. päivän aamuun saakka, jolloin hälytyssireenit ensimmäisen kerran soivat. Opettajat olivat selvästi hämmentyneitä ja jopa hetken aikaa neuvottomia kunnes tehtiin päätös ajaa kaikki meidät pennut lievään pakkaseen koulun takana olevaan huurteiseen metsään. Jos kaasua tulisi, piti nenäliinaan laittaa sammalta ja hengittää sen kautta. Sitä ei tullut, mutta ei tullut koulunkäynnistäkään enää mitään. Talvisota oli alkanut.

Välirauha saatiin aikaan maaliskuussa 1940, mutta koulutyö ei enää päässyt käyntiin sinä keväänä, opettajat kun olivat poissa ja koulujen tilat usein armeijan tai evakkojen käytössä. Kolmannen luokan koulutyö rajoittui käytännössä kolmeen kuukauteen eikä se siitä paljon kummemmaksi tullut vaikka sitä syksyllä 1940 yritettiin paikata osittain koulun alkamista aikaistamalla. Neljännen kouluvuoden 1940-41 vaiheista ei ole jäänyt selvää muistikuvaa, mutta ilmeisesti se saatiin jotenkin kahlatuksi läpi, vallitsihan sentään jonkinlainen rauhanomainen tila. Näillä eväillä oltiin siis nyt syksyllä 1941 menossa oppikoulun ensimmäiselle luokalle.

Taas olivat olosuhteet poikkeukselliset. Jatkosota oli aloitettu kesällä

ja hyökkäykset eri rintamilla olivat menossa. Tämä heijastui kotirintamalle siten, että koulutyö päästiin alkamaan vasta marraskuun alussa. Pienimpinä ja vähäpätöisimpinä meidät sijoitettiin koulurakennuksen pohjoissiiven alimpaan luokahuoneeseen. Pitihän meidän heti alusta oppia tuntemaan paikkamme koulujärjestelmän hierarkiassa.

Mitä sitten on jäänyt mieleen ensimmäiseltä luokalta? Ainakin varmasti laulutunnit ja opettaja Väänänen. Hänen opetusmetodinsa perustui kovaan kuriin, joka pienissä ihmisissä aiheutti jopa jonkinasteista pelkoa. Ainakin se sai aikaan sen, että koulun alkuvuosina odotti vain toisen luokan päättymistä, jolloin ei enää tarvitsisi olla missään tekemisissä musiikin kanssa. Tavoitetta tuskin oli kirjattu opetussuunnitelmaan aivan sellaisena.

Ensimmäisellä luokalla alkoi myös kielten opetus ja ensimmäisenä oli vuorossa ruotsi, opettajana maisteri Aira Sarkkila. Järjestys oli tiukka ja vaatimukset kovat, mutta mitään traumaattisia muistoja ruotsin osalta ei jäänyt. Siihen ehkä myötävaikutti se onnellinen tekijä, että oma toinen kotikieli oli ruotsi.

Siirryttiin sitten aikanaan toiselle luokalle ja kaveripiiri jossakin määrin muuttui. Vaihtuvuutta oli paljon, mikä lienee johtunut osittain muutoista toisille paikkakunnille nopeasti muuttuvissa olosuhteissa, mutta myös melko suuresta luokalle jäämisestä jo näin alhaisessa vaiheessa. Liekö syynä ollut kovin vajaaksi jäänyt opetus aikaisempina vuosina. Lopputuloksena kuitenkin oli, että kun meitä ensimmäisellä luokalla oli neljäkymmentäneljä, meitä oli nyt sitten neljäkymmentäkuusi.

Entä opettajat? Toisella luokalla alkoi taas uusi kieli, saksa ja opettajana kukas muu kuin Aira Sarkkila. Sota-aika näkyi myös opettajista. Uskonnon opettaja oli kenttäharmaissa oleva sotilaspastori Mohell (etunimeä en enää muista) mustissa kauluslaatoissa, joissa tehtävän mukainen risti, rehtori luutnantti Ilmari Koskimies kenttätykistön punaisissa kauluslaatoissaan ja poikien voimistelunopettaja Leevi Lehtokangas muistaakseni hankin luutnantti ilmatorjuntatykistön niin ikään punaisissa. Jostakin syystä pastori Mohellin opetus jäi nuoren vastaanottavaisen oppilaan mieleen jättäen monet kysymykset vastausta vaille. Aikuisiässäkin kysymykset ovat joskus tulleet uudestaan esille ja on jäänyt sellainen tunne, että olikohan pastori Mohelliltä Jumala hukuttanut sodan jalkoihin. Eipähän professori Esko Valtaojaakaan voi tässä yhteydessä syyttää, hän kun on esittänyt oppinsa vasta nykypäivinä.

Mieliin painuva oli myös Leevi Lehtokangas. Voimistelutunnit alkoivat sotilaallisessa komennuksessa aina ojennuksesta lepoon saakka, mutta kaikessa oli mukana inhimillisen kasvattajan lämmin persoona. Leevi Lehtokangas oli vaativa mutta ymmärtäväinen ja meidän poikien mielestä rehellisyyden ja rehtiuden perikuva. Sota-aika heitti jossakin vaiheessa luokallemme väliaikaisesti meitä selvästi vanhemman oppilaan, joka kokemukseensa nojaten mielestään saattoi käyttäytyä kuin halusi. Tämä ilmeni myös kerran voimistelutunnilla, mutta päättyi lyhyeen. Leevi Lehtokangas otti pokaakaan niskasta ja pepusta kiinni, nosti ylös, kantoi suorilla käsillä läpi voimistelusalin ja suorastaan heitti ovesta käytävään. Se oli viimeinen häiriö. Näin meidän voimistelunopettaja. Koulussa oli järjestys.

Kolmas luokka aloitettiin syksyllä 1943, tosin vasta lokakuun 1. päivänä. Tilanne rintamilla oli juuttunut asemasodaksi jo edellisenä kesänä, mutta monet järjestelyt heijastuivat kuitenkin kotirintamallekin aina koulutyöhön saakka. Luokan kokoonpano muuttui taas jossakin määrin, mutta ei radikaalisesti. Uuden luokan mukana tuli taas uusi kieli, nyt englanti ja opettajana jälleen kerran koulun tarmokas maisteri Aira Sarkkila! Syyslukukaudesta selvittiin suuremmista vaurioista, mutta helmikuussa 1944 alkoivat taas vihollisen suurpommitukset Helsinkiin, joiden seurauksena toteutettiin osittainen evakuointi. Tämän seurauksena koulun silloisista 250 oppilaasta vain 41 opiskeli omassa koulussa Munkkiniemessä.

Omalle kohdalleni sattui melko dramaattinen tapaus heti tammikuun alkupäivinä v. 1944. Oltiin luistelemassa Puistotien ja Poikkitien kulmaan muodostuneen lammikon jäällä, siis jokseenkin nykyisen Munkkiniemen Puistotie 7 kohdalla, kun luistin pysähtyi kuivaan kaislaan ja kaaduinkin loukaten polveni. Tänä päivänä on ehkä vaikea kuvitella, että koko Puistotien, Kadetintien, Perustien ja Huopalahdentien rajoittama alue oli siihen aikaan täysin rakentamaton peltoa samoin kuin Puistotien reuna Solnantien ja Laajalahdentien välillä. Tilanne paheni seuraavien päivien aikana siinä määrin, että ensimmäinen leikkaus tehtiin vajaan viikon kuluttua. Kuten edellä todettiin, Helsingin pommitukset alkoivat helmikuun alussa ja niiden seurauksena sairaala Mehiläisen synnytysosaston ikkunat rikkoontuivat sillä seurauksella, että vähänkin terveet komennettiin kotiin. Alkoi olla huoli kuinka koulun kanssa käy. Kun sairaus sitten vain paheni ja vanhempani päättivät lähettää minut Tukholmaan hoitoon sukulaisten luo, olin jo henkisesti valmistautunut

jämään luokalle ja eroamaan jo tutuksi tulleista kavereista. Uusi leikkaus Ruotsissa ja paluu sieltä vasta elokuussa, jolloin ratkaisutaistelut Kannaksella oli jo käyty ja kansa pyrki sopeutumaan uusiin raskaisiin oloihin, vahvasti jo aikaisempia ajatuksia luokalle jäämisestä sairauden takia. Vanhempani kuitenkin ymmärsivät, mikä henkinen paine siitä saattaisi muodostua ja innostivat suorittamaan luokalta pääsemiseen vaadittavat tentit. Niinpä sitten käytiin matikan tunneilla Munkassa, saksan tunneilla ratikalla Tavaststjernankadulla ja englannin tunneilla Kirkkokadulla ja muuten luettiin kotona. Se kannatti. Myöhään syksyllä, vai liekö ollut vasta kevätlukukauden alusta, olin sitten taas omassa porukassa. Loukkaantuminen jäällä oli saanut yllättävän dramaattiset seuraukset ja kun joskus jälkeensä keskusteltiin lääkäreiden kanssa syistä ja seurauksista arveltiin sota-ajan ruoan osittain vaikuttaneen heikkoon tulehduksen vastustuskykyyn. Talvi 1942 oli erikoisen vaikea. Nyt on vaikea kuvitella tilannetta, jolloin ei enää tahtonut saada talia tai laardia, jossa olisi kuullottanut sipulia, silloin kun sitä sattui olemaan, jotta olisi ollut jotakin paleltuneiden perunoiden kastikkeeksi. Ihminen on kummallisen sitkeä ja mukautuvainen eläin, se selvisi sodan puutteista ja se selvisi takaisin omalle luokalleen. Tuli sitten aikanaan kevät 1945 ja siirto viidennelle luokalle.

Luokan kokoonpano muuttui hyvin vähän. Ilmeisesti opettajakunnassakaan ei tapahtunut radikaalisia muutoksia ja opiskelu oli muutenkin rauhoittunut sota-ajan poikkeustilanteista muuttuen systemaattiseksi ja keskikoulun mahdollisimman hyvään päästötodistukseen tähtääväksi. Opettajista tulee tässä yhteydessä mieleen maisteri Saima-Liisa Untolahti, hymyilemätön ja vaativa suomenkielen opettaja, joka varmasti oli mukana alusta saakka ja jonka opit vieläkin nousevat esiin tietyissä kirjoitusvaiheissa. Alkuvaiheessa luonnontieteitä opettaneen Asta Kahanpään tilalle tuli lempeä Tellervo Tuomikoski ja ruotsinkieleen jossakin vaiheessa "Svea-Mamma" Aalto. Aira Sarkkilan hegemoniaa saksan opettajana ei uhannut kukaan. Uutena matematiikan opettajana ja viidennen luokan luokanvalvojana toimi pätevä opettaja maisteri Pentti Kattainen. Englanti, joka ei tähdännyt ylioppilaskirjoituksiin, oli ajautunut selvästi sivuraiteelle ja tätä epäkiitollista opetustehtävää yritti hoitaa hiljainen maisteri Armi Ailas. Rehtorina toimi luonnollisesti Ilmari Koskimies.

Viides luokka kului pääosiltaan asiallisen koulutyön merkeissä, mutta yksi särö siihen tuli. Tyttöjen voimistelun opettaja oli tavannut kaksi

luokkamme poikaa tupakalla illalla luistinradan luona ja hän katsoi velvollisuudekseen tehdä siitä ison jutun koulussa. Pojat joutuivat rehtorin puhutteluun ja seurauksena oli molemmille käytöksen alennus. Se oli meidän muiden mielestä kohtuutonta, olihan rike tapahtunut koulun ulkopuolella. Asialle me emme mitään voineet, mutta se ärsytti siinä määrin, että laskimme luokkamme käytöksen keskiarvon laskevan lukuun 9,6 ja päätimme ottaa tämän luvun keväällä teetetävän luokkasormuksen keskeiseksi aiheeksi. Näin pieni massamielenosoitus toteutui. Se, että tämä sinänsä valitettava episodi ei onnistunut luokkaamme vuosien varrella kehittynyttä hyvää yhteishenkeä murtamaan, näkyy valokuvasta keväältä 1946, jossa ns. "Santiksen" reunalla Puistotie 2:n tuntumassa pikkulapsiksi pukeutuneina riemuitsemme kevästä ja keskikoulun päättämisestä.

Kouluasioista puhuttaessa oudoksuttaa joskus voimakas painottaminen keskikouluun ja lukioon. Eihän meillä sellaista ollut Munkkiniemen yhteiskoulussa, mikä näkyy myös V-luokan kevättodistuksesta: siirretään VI luokalle. Hyvin saman tapainen yksinkertaistus oli kolmen kielen aloittaminen alaluokilla ja vienti matematiikan rinnalla kaikki läpi VIII luokalle saakka, jossa tosin toteutettiin kirjoittamatonta lakia jonka mukaan tytöt "kutoivat sukkaa" matikan tunnilla ja me matikistit harjoitelimme laskujamme reaaliaineiden tunneilla.

Radikaali muutos kielten opetukseen Munkkiniemen yhteiskoulussa tapahtui joskus yläluokilla, kun kouluun saatiin uusi englanninkielen opettaja, maisteri Niilo Peltola. Opettaja puhui tunnilla englantia, vaikka emme aluksi siitä juuri mitään ymmärtäneetkään. Luettiin suhteellisen nykyaikaista tekstiä, tutustuttiin englantilaiseen kulttuuriin ja harjoiteltiin englantilaisia puutarhaleikkejä ja -lauluja keväällä ulkona ns. Pump-puhuoneen nurmikolla. Tämä oli valtava muutos kohti käytännöllisen englantilaisen kielitaidon kehittämistä verrattuna saksalaiseen, jossa sanastona oli tyylä ”Geschichte des dreissig Jährigen Krieges”. Tilanteesta maisteri Peltola totesikin joskus harmistuneena: ”Emme opiskele käytäntöä varten vaan ylioppilaskirjoitusten älyttömyyttä varten”. Hän oli varsin oikeassa. Kuitenkin kiitos koulumme intensiivisen kieltenopetuksen, saatoin aikanaan aloittaa laivanrakennuksen opiskelun korkeakoulussa sodan jälkeen ensin vanhoilla ennen sotaa saksaksi painetuilla ja vähän myöhemmin uusilla itä-saksalaisilla kirjoilla. Uudempaa englanninkielistä alan ammattikirjallisuutta alkoi tulla kauppoihin vasta vuosia myöhemmin, jolloin opiskelukieli vaihtui englanniksi.

Yläluokilla keskittyminen koulutyöhön oli aikaisempaa systemaattisempaa. Joillakin alkoi uranvalinta olla jo selvä heti keskikoulun jälkeen, jos ei jo sitä ennenkin. Kaikki tiesimme, että Bo Clevelandilla ei ollut mitään vaihtoehtoa, hänestä tulisi liikennelentäjä. Jännitimme vain kaikki sitä, että sortuuko hänen haaveensa lääkärintarkastuksessa näköön, kuuloon tai johonkin vastaavaan. Fyysiseen kuntoon se ei sortuisi. Eikä sortunut, hänestä tuli liikennelentäjä. Seijasta ja Raikusta tulisi lääkäreitä ja kaikkiaan kymmenestä pojasta meistä neljästä tulisi diplomi-insinöörejä. Näinkin kävi. Kaikilla uravalinta ei tässä vaiheessa vielä ollut näin selvä.

Aikanaan oli sitten edessä ylioppilaskirjoitukset voimistelusalissa Nuotapolun varrella. Nyt punnittiin ne tiedot, jotka sotavuosien varrella eri olosuhteissa oli onnistuttu keräämään. Kaikki eivät selvinneet keväällä, mutta saavuttivat kyllä myöhemmin tavoiteammattinsa. Sodan päättymisestä oli kulunut neljä vuotta ja olosuhteet alkoivat eri aloilla normalisoitua raskaista sotakorvauksista huolimatta. Ylioppilaskirjoituksissa sen tunnisti siitä, että eväinä oli etelän hedelmiä ja jotakin aivan ennen tuntematonta, kookoslasteruista leivottuja pikkuleipiä.

Tämä on minun tarinani.

Matti Paatela
ylioppilas 1949

Riemuylioppilaiden puhe uusille ylioppilaille 2012

Arvoisa rehtori, vararehtori ja kaikki opettajat, riemuylioppilaat, ystävät, mutta ennen kaikkea uudet ylioppilaat!

50 vuotta on lyhyt aika tai pitkä aika, aivan riippuen, kuinka sitä tarkastelee. Se on lyhyt aika, kun sitä katselee vuoden riemuylioppilaiden kannalta. Se on mennyt nopeasti ja saattaa herättää kysymyksiä: tässäkö tämä nyt oli, mitä muuta on vielä edessä?

Mutta se on myös pitkä aika, kun sen avaa yksityiskohtien ja tapahtumien osalta. Kun ajattelee koulun jälkeistä

aikaa: opiskelua, työelämää, perhettä, läheisiä ja ystäviä; joka hetki on tuntunut tärkeältä ja antoisalta.

Varmasti seuraavat 50 vuotta näyttää teistä uusista ylioppilaista pitkältä, täysin käsittämättömältä tulevaisuuden ajalta. Seikkailunne on vasta alkamassa.

Mitä koulu antoi meille? Se kehitti meidän osaamistamme, mutta ennen kaikkea se kehitti meitä ihmisinä, vaikka emme sitä silloin ymmärtäneet. Osaamme olla ihmisiksi!

Meillä, kuten varmaan teilläkin, oli persoonallisia opettajia – hyviä opettajia. Kaikille meille ne eivät suinkaan olleet samoja henkilöitä. Me opimme, että uuden tiedon omaksuminen ja osaaminen ovat tärkeitä, niillä pärjää maailmassa.

Opettaminen oli aikanamme aika ”suoraviivaista” ja suhde oppilaisiin useimmiten selkeän autoritääriin. Ei tällaista laumaa muuten olisi pystynyt hallitsemaan!

Itse muistan hyvin, kuinka vaikean matematiikkakokeen jälkeen lehtori Luvela haukkui meidät kaikki ja pysähtyi kohdallani sanoen ”sinäkin Jyrki” korostaen sillä huonoa suoritustani.

Vieläkin ihmettelen, kuinka suomenkielen lehtorimme Aarne Salminen sai suuren osan meistä matikkaluokan pojista innostumaan kirjallisu-

desta, alkaen klassikoista ja jopa runoudesta. Se oli todella saavutus, jota itse olen arvostanut koko elämäni. Käytännön hyötyäkin siitä on ollut: hurmasin tulevan vaimoni lausumalla ulkoa runoja Kaivopuiston kallioilla!

Opettaja/oppilas suhde säilyy pitkää. Esimerkkinä voin mainita Elsi Hetemäen, meidän ruotsinkielien opettajamme. Hiljattain eräänä lauantaiaamuna tapasin hänet Stockmannilla. Juttelimme niitä näitä hyllyjen välissä ja erotessamme hän sanoi: ”Jyrki sinulla on parta ajamatta”

Mitä neuvoja teille uusille ylioppilaille pitäisi antaa? Lähes turhaa niitä on esittää, ette te kuitenkaan niitä usko. En ainakaan itse, teidän iäsänne, uskonut vanhempien ja ehkä jopa viisaampien opastuksia. Kukaan meistä ei tiedä eikä pysty ennustamaan mitä on edessäpäin. Ainakaan se ei ole menneen jatkumo. Ongelmia on ja tulee aina olemaan, mutta uskon että niistä selviää vankalla osaamisella ja uskalttaen etsiä uusia ratkaisuja.

Viime aikoina on paljon puhuttu ahneudesta. Pitää olla ahne, mutta oikealla tavalla. Ahne uuden oppimiselle, työnteolle, yhdessä tekemiselle ja onnistumiselle. Ei pelkästään rahalle, jota kuitenkin menestys usein tuo tullessaan. Kieltämättä se helpottaa elämistä.

Enhkä 50 vuotta sitten valinnat olivat helpompia, etenkin jos ajattelee yliopisto-opiskelua. Ainakin minulle suunta oli aika selvä. Teknillinen korkeakoulu - diplomi-insinööri - tekniikan tohtori - teollisuuden kehitystehtävät – tuotantovastuuta – liikkeenjohtoa – toimitusjohtajuus.

Suoraviivaista ja selvää jälkeenpäin katsottuna. Mutta se oli kaikkea muuta. Piti olla monenlaista osaamista, joustavuutta, ihmissuhdetaitoja ja aimo annos hyvää onnea.

Eri sukupolvilla on Suomessa varmasti ollut eri roolit. Karkeasti jaoteltuna, meitä edellinen sukupolvi pelasti maan - me rakensimme hyvinvointi-Suomen ja te teette varmasti entistä osaavamman, menestyvämmän, kansainvälisemmän ja rohkeamman Suomen.

Jyrki Juusela
yo-62

Vuoden Munkkalainen 2011 Anna Kotsalo-Mustonen

Tulin valituksi Vuoden Munkkalaiseksi ja lupasin kertoa miten minusta tuli Itämeren pelastaja.

Olen Munkan kasvatti ja sitä kävi myös lähipiirini: siskoni, veljeni, mieheni Mikko ja hänen veljensä sekä tyttäreni Emilia. Anoppini oli Myyryaktiivi. Nyky-ystävistäni moni on koulutoverini, joten munkkalaisuus on läsnä jatkuvasti.

Miten minusta tuli maailmanparantaja? Kullakin sukupolvella on haas-

teensa. Vanhempieni sukupolvelle se oli konkreettisesti itsenäisyydestä kamppailua. Koulua nyt käyvä sukupolvi asuu Suomessa mutta elää virtuaalisesti koko maapallolla. Heille autonomia voi tarkoittaa oikeutta elää puhtaassa luonnossa.

Oma sukupolveni seilaa siinä välissä – liikutimme 'Tuntemattomasta sotilaasta' ja pohdimme voimme jättääkö perintönä isänmaan rannat

sellaisessa kunnossa mihin olemme ne saattaneet.

Kotona kannustettiin että jos jotain haluaa, kyllä sen saa aikaiseksi kun vain päättää ja ryhtyy toimeen. Samoin kodin sanoma oli että asioita ja auktoriteettiakin saa ja pitää haastaa, jos on perusteita. Rehtori Rytkösellä olikin tapana kysyä että oliko Kotsalolla vielä jotain lisättävää - ja usein oli.

Munkan koulussa sai varttua omaa tahtia eikä nujerrettu vaikka suulas olikin. Koulun jälkeen elämä sujui perinteistä rataa: Kauppakorkean kautta työelämään ja takaisin tohtoriopintoihin.

Viidenkymppin merkkipaalu sai miettimään mitä on saanut aikaiseksi elämässään. Paljon oli kertynyt kokemusta CV:hen ja kuitenkin mietin mitä merkitystä sillä kaikella oli ja mitä vielä haluaisin tehdä. Se oli käännekohta, silloin ymmärsin että haluan tehdä jotain merkityksellistä, itselleni ja elinympäristölleni.

Monella munkkalaisella on kiinteä suhde mereen enkä ole poikkeus. Olen aina elänyt lähellä merta ja nähnyt sen tilan heikkenemisen pahimmillaan levän samentamaksi puuroksi. Ikäpolveni kollektiivisessa muistissa on vielä lapsuuden kirkkaat vedet. Eräänä lämpimänä alkusyksyn iltapäivänä nautin lämpimän sileän kallion sylissä auringon kimaltelusta meren pinnassa. Mietin pääseekö seuraava sukupolvi nauttimaan merestä – siitä kaikesta mitä se ihmiselle antaa. Silloin oivalsin - että hei - minähän voin vaikuttaa asiaan, kun niin päätän ja siihen ryhdyn.

Tuloksena tuosta 7 vuoden takaisesta herätyksestä alkoi työ Itämeren hyväksi. Ensin toimin Nurmisen säätiössä, jossa 1,5 vuotta fokuksena sinilevää aiheuttavan ravinteiden poisto Pietarissa. Viimeiset 5 ja ½ vuotta olen toiminut Baltic Sea Action Group (BSAG) säätiössä. Perustin säätiön yhdessä Ilkka Herlinin ja Saara Kankaanrinnan kanssa 2008. BSAG pureutuu jätevesien lisäksi myös muihin ongelmiin: Maatalouden ravinnepestöihin, joka on suurin rehevöitymisen aiheuttaja; vaarallisiin aineisiin, joita päätyy mereen ja kaloihin ja sieltä taas takaisin lautasellemme; sekä myös merenkulun aiheuttamiin haittoihin ja laivojen onnettomuusriskien vähentämiseen. Nämä ongelmat vaikuttavat Itämeren luonnon monimuotoisuuteen heikentävästi ja siten meren oma palautumiskyky heikkenee. Siksi tarvittiin uusi säätiö joka nopeuttaa Itämeri-työtä ja toimii uudella tavalla motivoiden yhteiskunnan kaikki eri toimijat Itämeri-työhön.

Koulun kirjastosta löytyy BSAG:sta kertova ”Itämeri on työnantajamme” –kirja, jossa kerrotaan miten BSAG pelastaa Itämerta aktivoimalla eri tahoja kouluista kuninkaisiin ja yrityksistä yksittäisiin asiantuntijoihin.

KTT Anna Kotsalo-Mustonen
yo-1975

Markus Lehtinen on Vuoden Munkkalainen 2013

Munkkiniemen yhteiskoulun Senioriyhdistys on valinnut Vuoden Munkkalaisen 12. kerran. Tänä vuonna kiertävän munkkipatsaan sai kapellimestari, pianisti ja Sibelius-Akatemian oopperakoulutuksen professori Markus Lehtinen.

Senioriyhdistyksen puheenjohtaja Miika Heikinheimon mukaan Vuoden Munkkalaiseksi ei ole mitään tiettyjä erityiskriteerejä, ”kunhan vain on hyvä ihminen”. Lisäksi valittu on yleensä pitänyt yhteyttä Munkkiniemen

seutuun ja hänellä on ollut hyvät yhteydet kouluun. Kaiken kaikkiaan Vuoden Munkkalainen on ihminen, joka voi toimia esimerkkinä myös koululaisille. Tätä kaikkea on Markus Lehtinen.

Kansainvälinen ura

Lehtisen ansioluettelo on pitkä ja vaikuttava. Varsinaisesti hänen kansainvälinen kapellimestarinuransa käynnistyi hänen voitettuaan pohjoismaiset kapellimestarikilpailut Tukholmassa vuonna 1987. Hänet kiinnitettiin pian Kööpenhaminan kuninkaalliseen oopperaan kapellimestariksi vuosiksi 1988-93, ja vuodesta 1992 hän on vieraillut säännöllisesti myös Tukholman kuninkaallisessa oopperassa. Lisäksi Lehtinen vierailee säännöllisesti Hampurin, Berliinin ja Münchenin valtionoopperoissa. Syksystä 2004 alkaen Markus Lehtinen on toiminut Sibelius-Akatemian oopperakoulutuksen professorina. Lehtinen tunnetaan myös pianistina. Munkkiniemen yhteiskoulun juhlayleisö sai kuulla Lehtisen pianonsoittoa, kun yleisön arvuuteltavaksi annettiin Lehtisen soittama oopperatalon sisääntulokutsu. Lisäksi tilaisuuden aikana kuultiin Sibeliusta ja Chopinia.

”Munkan juhlasali on kuin kotipesä”

Vuoden Munkkalainen on luonnollisesti syntynyt Munkkiniemessä.

Koulun juhlasalin lavalla seistesään Lehtinen muistelee paikan merkitystä elämässään. ”Tämä sali on vähän kuin pesäpalloilijoille kotipesä. Tämän näen yhä usein mielessäni edelleenkin olin missä tahansa esiintymässä”, Lehtinen sanoo. Hän kiittää

myös koulua ja Sibelius-Akatemian musiikinopettajia kannustuksesta kouluaikoina. Lehtinen pääsi jo Munkan aikoina Sibelius-Akatemian nuorisokoulutukseen, joten yhteydet oppilaitokseen olivat jo olemassa, kun hän aikuisiällä pyrki samaan oppilaitokseen opiskelemaan.

Munkan juhlasaliin liittyy myös muisto siitä, kun sinne hiivittiin joskus salaa harjoittelemaan. ”Siellä sai harjoitella myöhään, mikä ei ollut kerrostalossa asuville pojille mahdollista kotona”, Lehtinen muistelee.

Koulupoikien omia sävellyksiä ja yhteishenkeä
Kun Lehtinen lähti vuonna 1978 Munkkiniemen yhteiskoulusta, hän tiesi, että musiikki tulee aina olemaan osa hänen elämänsä, mutta sanoo, että hän ei oikein vielääkään tiedä, mitä hän rupeaa isona tekemään. ”On tärkeää pitää hokottimet auki, että ei jämähdä mihinkään tiettyyn ajatukseen, varsinkaan, että olisi pakko menestyä juuri tällä alueella”, Lehtinen pohtii.

Sen lisäksi, että kotona harrastettiin musiikkia, koulun kuorossa laulaminen oli tärkeää. Noihin aikoihin Munkan kuoro oli yksi Suomen kuuluisimmista nuorisokuoroista.

Lehtisen musiikin opettaja Leena Joki houkutteli koulupojat myös säveltämään, ja poikien säveltämät laulut lähetettiinkin Kansanvalistusseuran juhlasävellyskilpailuun. Menestystä tuli, ja sekä Jukka Niemen että Markus Lehtisen sävellykset lunastettiin. Pojat sävelsivät myös oopperoita, joista ”Lordi Rahakkaan raha-arkku” jopa televisioitiin.

Merkittävää kouluaikoina oli Lehtisen mukaan se, että oman luokan poikien joukko oli hyvin tiivis ja että projekteja tehtiin yhdessä. ”Esimerkiksi tässä salissa luokkakouoro aina lauloi viikko Euroviisujen jälkeen oman versionsa voittajalaulusta. Meillä oli jengi, joka teki kaikkea yhdessä”, Lehtinen muistelee.

Lehtinen painottaa oppineensa kouluaikoina sen, että kaikkea voi tehdä, mutta ei samaan aikaan. ”Kun keskittyy yhteen asiaan kerrallaan,

saa yllättävän paljon aikaiseksi”, Lehtinen neuvoa. ”Myöskään lahjakkuus ei ole yhtään mitään. Täytyy aina tehdä töitä lahjakkuuden eteen. Tässä koulussa sitä erittäin upealla tavalla korostettiin. Lahjakkuus ei ole mitään, ellei ole halua tehdä sitä työtä, mitä lahjakkuus vaatii”, Vuoden Munkkalainen pohtii ja antaa tämän jälkeen Chopinin A-duuri-poloneesin puhua puolestaan.

Anu Pohjanoksa

Munkan sanan eri muodot

Lähde: Paunonen Heikki: Stadin mestat, ikkunoita Helsingin ja sen asukkaiden historiaan ja nykyisyyteen. Osat 1-2. Painoasun toimittaneet Heikki ja Marjatta Paunonen. Edico, 2010.

Muncca: Muncan koulu, Muncca, Munkan yhtis, Munkka, MYK, Mykki, Myksy Munkkiniemen yhteiskoulu. Koulun syntysanat lausui ”Munkkiniemen keisari” Sigurd Stenius vuonna 1937 Huopalahden kunnanvaltuuston kokouksessa. Samana syksynä aloitti toimintansa maisteri Ilmari Koskimiehen johtama kotikoulu, uuden yhteiskoulun esiaste; varsinaisesti yhteiskoulu aloitti syksyllä 1938. Yhteiskoulu toimi aluksi väliaikaisissa tiloissa, muun muassa Laajalahdentien kansakoulussa. Oma koulutalo Munkkiniemen yhteiskoululle valmistui kahdessa vaiheessa Laajalahdentien ja Lokkalantien kulmaan, ensimmäinen vaihe vuonna 1952 ja toinen vaihe vuonna 1957. Opetus uusissa tiloissa tosin alkoi jo vuonna 1951 rakennustöiden ollessa kesken.

Tunnetuimpia Munkkiniemen yhteiskoulun kasvatteja on ollut musiikkikriitikko Seppo Heikinheimo, lempinimeltään ”Näkkäri”. Hänen mukaansa koulun nimi oli ehdottomasti *Muncca*, kun taas *Munkka* tarkoittaa koko kaupunginosaa. Sama nimiasu on tuttu munkkiniemelaisten penkinpajaisauton kyljestäkin. *Munkka* on tarkoittanut myös koulun koripallojoukkuetta. Vrt. 3 *Munkka*.

Munccis: Kunttis, Munccis, Punttis, S-klubi, Spunttis Muncca Sport Club Munkkiniemessä, Munkkiniemen puistotie 19. Jääkiekkolegenda Heikki ”Hexi” Riihirannan vuonna 1996 perustama kuntosaliryitys. Vuoden 2010 alussa kuntosalin osti Riihirannalta toinen jääkiekkolegenda Ville Peltonen vaimolleen.

Mundi Helsingin yliopiston historian laitoksen käytävä työ- ja seminaarihuonei-

neen Porthaniassa. Nimi tuli laitoksen maailmanhistorian kirjastohuoneesta, jonka nimenä oli *Historia mundi*, maailman historia. Historian laitoksessa katsottiin pitkin nenänvartta tuohivirsuaineita ja niiden opiskelijoita; erityisesti kippo-kappo eli suomalais-ugrilainen kansatiede oli humanististen aineiden pohjanoteeraus. Tosin kaukonäköisemmät museotalle aikovat opiskelivat sitä liiemmin melua pitämättä.

Munis rantakaistale Hietaniemen hautausmaan muurin ulkopuolella. Pojat ja miehet ottivat aikoinaan alueella alasti aurinkoa. Näky herätti pahennusta kenraalikuvernöörin kesäresidenssiin Bjellaan veneellä tai laivalla matkustaneiden ylhäisönaisten silmissä. Sen vuoksi poikia ja miehiä kiellettiin oleskemasta alasti laivareitin varrella. Paikalle määrättiin santarmikin valvomaan kieltoa. Ensimmäisen maailmansodan aikana kuitenkin muut asiat kiinnittivät valtaa pitävien huomion, ja auringonotto Muniksella jatkui. Vrt. *Bjella, Hietis, 1 Kalkkis*.

Munkan brankkari Munkkiniemen palokunnantalo Laajalahdentien ja Riihitien kulmassa. Talo valmistui Munkkiniemen VPK:n tarpeisiin vuonna 1931. Nykyisin se on Munkkiniemen nuorisotalona. Vrt. *Munkan nuta*.

Munkan bärtsit Munkkisaaren kalliot. Entinen Röban kundi Rudolf Eklund muistaa, että kundit laskivat Munkan bärtsiltä meren jälle.

Munkan Hese Hesburgerin hampurilaisravintola Huopalahdentiellä Munkkiniemessä.

Munkan kansis Munkkiniemen kansakoulu, Laajalahdentie 32. Koulurakennus valmistui vuonna 1939. Talvisodan vuoksi koulunkäynti oli alkuaikoina satunnaista. Alkukesästä 1941 koulun pihalle kokoontui virolaisia vapaaehtoisia, jotka vanhoivat sotilasvalan Suomen armeijalle. Vuonna 1999 Suomen armeijassa palvelleista Suomen pojista kertova kirja julkistettiin Laajalahdentien kansakoululla. Koulurakennuksessa oli sekä suomen- että ruotsinkielisiä kansakoululaisia. Välitunnit pidettiin eri aikoihin, jottei olisi syntynyt tappeluita. 1950-luvulla koulua käytiin kahdessa vuorossa. Joka toinen vuosi oppilaat olivat aamu-, joka toinen vuosi iltavuorossa.

Munkan kentsu: **Kentsu, Munkan kentsu** Munkkiniemen urheilu- ja luistelukenttä.

Munkanlahti Munkkiniemen puoleinen osa Laajalahte. Munkanlahdella käytiin hiihtämässä ja siellä pidettiin koulujen hiihtokilpailuja. Niihin osallistui myös Linjojen kundi Paavo Tuomi: ”Munkanlahdella skimbattii ja sillon mä muistan ku mä vinnasin näillä skimboilla, esan prenikan sain.” Vrt. 3 *Laajis*.

Munkan lainasto Munkkiniemen kirjasto. Kirjasto toimi aluksi muutaman vuoden silloisessa Lehtisaarentien kansakoulurakennuksessa, joka sittemmin tunnettiin Nuottapolun kouluna. Sen jälkeen kirjasto muutti paloasemarakennukseen. Nykyisin Munkkiniemen kirjasto sijaitsee osoitteessa Riihitie 22.

Munkan nuta: **Munkan nuta, Nuokkari, Nuokkis, Nuokku, Nuortsa, Nuotta, Nuta, Nutari** Munkkiniemen nuorisotalo. Munkan nuta on toiminut vuodesta 1990 lähtien Munkkiniemen Palokunnantalon tiloissa Laajalahdentien ja Riihitien kulmassa. Munkan nuta on tullut tunnetuksi ennen muuta musiikkitoimin-

nastaa. Siellä on demostudio, jossa monet maineikkaat bändit, muun muassa HIM, Don Huonot, Zen Cafe, Egotrippi, Children of Bodom ja The 69, ovat tehneet uransa ensimmäisiä äänityksiä. Nutalla on toiminut myös aktiivinen bändikerho. Vrt. *Munkan brankkari*.

Munkan ostari: *Munkan ostis, Munkan oze, Munkan ostari, Munksan ostari, Osmu, Ossu, Ostari* Munkkivuoren ostoskeskus, Raumantie 1.

Munkan putkihydda: *Munkan hydda, Munkan putkihydda* entinen hyppyrimäki nykyisen Munkkivuoren alueella. Mäki oli Munkan skramlisradan ja Talin keilahallin läheisyydessä sijaitsevalla rinteellä. Mäki oli rakennettu putkitelineistä. Se oli pienempi kuin muut Stadin hyndat, ja siitä hypättiin vain 15 metrin hyppyjä.

1 Munkan rantsu Munkkisaaren ranta. Kundien onkipaikka.

2 Munkan rantsu: *Biitsi, Hietsu, Muncca Beach, Munkan beachi, Munkan hiakis, Munkan ranta, Munkan rantsu, Munkka, Uikku* Munkkiniemen uimaranta. Rannalla oli alun perin uimala, Munkan simmis. Vuonna 1939 perustettu uimaseura Veteiset aloitti Munkan rantsussa vuonna 1945 uimakoulun, jossa alettiin harjoittaa tulevia kilpauimareita. Sofia Merjas kävi lapsena Munkan rantsussa uimassa: ”Kesäisin käytiin uimassa Munkan rannassa ja veden korkeutta mitattiin suuren kiven perusteella. Sama kivi on edelleen olemassa samalla paikalla. Toki ko. kivi niinkuin itse rantakin on kummasti kutistunut.” Ranta on edelleen nuorison suosiossa: ”Mennääks tsimmaa Munkkaan?” Kaikki eivät käy edes uimassa: ”Lähetää Munkan rantsuu ottaa arskaa!” Vrt. *Fiskiksen rantsu, Munkan simmis*.

Munkan simmis Munkkiniemen uimalaitos Munkkiniemen uimarannalla. Simmiksessä oli erikseen naisten ja miesten alueet. Niinpä siellä saattoi ottaa aurinkoa ja uida alasti. Miesten uimalassa oli hyppylauta kahdessa kerroksessa, naisten puolella taas oli voimistelulava. Yleisellä rannalla oli vedessä pyörivä karuselli sekä liukumäki. Vrt. *2 Munkan rantsu*.

Munkan skole Nuottapolun koulu Munkkiniemessä. Koulurakennus valmistui Nuottapolku 11:een eli silloiseen Lehtisaarentie 7:ään vuonna 1933. Siinä toimi aluksi Munkkiniemen suomen- ja ruotsinkielinen kansakoulu. Vuonna 1939 Munkkiniemen kansakoululle valmistui uusi talo Laajalahdentien päähän. Seuraavana vuonna 1940 Nuottapolun tiloihin tuli Munkkiniemen yhteiskoulu. Kesällä 1941 puolet Nuottapolun koulurakennuksen tiloista siirtyi sotilaskäyttöön. Taloon sijoittui muun muassa saksalaisten radioasema.

Kaija Hackzell kertoo, että koulussa käyneet Munkkiniemen yhteiskoulun oppilaat saivat saksalaisten mantteleista omiin vaatteisiinsa tätä. Munkkiniemen yhteiskoulu muutti puolestaan omiin tiloihin Laajalahdentie 21:een vuonna 1951. Nuottapolun koulua käytettiin sen jälkeen Laajalahden kansakoulun reservitilana, kunnes siihen vuonna 1991 majoittui Länsi-Helsingin musiikkiopisto. Vrt. *2 Länskäri*.

Munkan suora moottoripyöräilijöiden suosiossa oleva suora. Isommilla moottoripyörillä käydään kruisilemassa muun muassa Kaivarissa. Skoottereilla ajavat

mopopojat kokoontuvat puolestaan Hietsussa ja Munkan suoralla, koska siinä voi ajaa kunnolla.

Munkan tanssilava Munkkiniemen VPK:n tanssilava Pikku Huopalahden rannalla. Vuonna 1930 perustettu Munkkiniemen VPK, Munksnäs Frivilliga Brandkår, sai Huopalahdentien ja Pikku Huopalahdentien välisen ranta-alueen omaan käyttönsä. Sinne rakennettiin talkoovoimin tanssilava. Lavalla soittivat tunnetut yhtyeet, kuten Dallapé, Rytmi-Pojat ja Ramblers. Juhannuksena rannassa poltettiin juhannuskokko. Tansseja järjestettiin koko 1930-luvun ajan aina talvisotaan saakka. Sotavuosina lava oli lasten leikkipaikkana. Sotien jälkeen se lahosi ja lopulta purettiin.

Munkin kivi Seurasaaren sillan silta-arkun alle jäänyt kivi Seurasaaren ja Meilahden kärjen välisessä salmessa. On kerrottu, että katolisena aikana jonkun munkin vene oli jäänyt kiinni kyseiseen kiveen. Munkki pääsi kiveltä vasta, kun hän oli luvannut ylimääräisen uhrilahjan Helsingin pitäjän suojeluspyhimykselle, Pyhälle Laurille. Myöhemmin kivi oli monen kalastajankin tiellä ennen Seurasaaren sillan valmistumista.

1 Munkka Munkkisaari, ruots. Munkholmen, entinen saari Eiran länsipuolella. Jo E. O. Edlundin Helsingfors-kirjan kartassa oli vuonna 1866 saaren ruotsinkielisen nimen suomenkielisenä vastineena *Munkkisaari*. Saaren nimi esiintyy vuodelta 1696 peräisin olevassa kartassa muodossa *Munk Holman*. On hyvin todennäköistä, että Munkkisaaren nimi juontuu Tallinnan lähellä sijaitsevan Paadisten luostarin munkeista. Ruotsin kuningas Maunu Eerikinpoika oli antanut vuonna 1351 luostarille Vantaanjoen lohenpyyntioikeudet, ja munkeilla oli Munkkisaarella kalansavustamo ja -suolaamo.

Munkkisaarella oli ennen kalastajien mökkejä sekä vanha kalastajasatama. Saaressa toimi 1800-luvun lopulla luujauho- ja liimatehdas, joka muuttui sittemmin Munkkisaaren nahka- ja satulatehtaaksi. Lähiseutujen kundit kävivät Munkkisaaren rannoilla metskaamassa. Saaressa oli aikanaan myös pyykkitupa huuhtomalaitureineen sekä avomeren puolella uimalaitos.

Kaija Hackzellin mukaan 1910-luvulla Munkan kundit nahistelivat keskenään: toisella puolella olivat Munkkisaarenkatu 14:n ja 16:n kundit, toisella Munkkisaarenkatu 8:n ja 10:n kundit. Aseina käytettiin hiekkapusseja. Munkan kundit ottivat yhteen myös Munkkisaarenkatu 10:ssä asuneiden venäläisten kinnasistien eli šluusien kanssa. Kalastajatorilla nykyisen Hylkeenpyytäjänkadun paikkeilla kokoontuivat Munkan sakilaiset ja sakin jentat. Munkan sakilaisten johtajaa kutsuttiin nimellä ”Vääräsääri”. Joukko teki retkiä eri kaupunginsiini, Kamppiin ja aina Sörkkaan saakka.

Saaren ja mantereen välinen salmi täytettiin 1920–30-luvulla. Myös Munkkisaaren ja Hernesaaren välinen salmi täytettiin, ja *Munkaksi* kutsuttiin 1940–50-lukujen vaihteessa Hernesaaren ja Munkkisaaren muodostamaa niemeä. 1950-luvun alkupuolella Munkkaa alettiin entistä enemmän täyttää meren puolelta.

Munkan kundi Seppo Korpinen on muistellut entistä Munkkaa: ”Satuin syntymään krigujen välissä talvella stadissa, Gamlalla Kätילוопistolla. Pudjattiin sil-

loin ja vuosia sen jälkeen Munkassa, Munkkisaarenkadulla, Wärtsilän tokan viereissä ja Rööperin kupeessa. Kyllä meille kundeille oli sanottu, että jossain päin oli toinenkin Munkka, jossa pudjas finimpää jengiä ja joka bamlas useimmiten vain jotain vasenkätistä. Ei se meitä harmittanut. Meidän Munkka oli meille paras mesta.”

”Pudjattiin Tokan talossa. Kämpät oli snadeja, faijan piti saada goisaa. Kakrujen piti olla pois glabbeista kartsalla tai rantsussa. Meidän Munkkahan oli niemellä ja sköne oli ympärillä. Kesäsin melkei pudjattiin rantsussa. Metskattiin, simmattiin ja braijattiin muuten vaan. Ekat pitkät bambumetskit tsöbattiin Hietalahdesta. Altaan reunalta. Oiskohan ollut Maritim tai Lindgren? Niit pidettiin pitskun nurkassa. Jokainen tsennas omansa, eikä vahingossakaan snutannu toisen omaa. Turpiin olis tullut!”

”Fisuja saatiin gliffasti. Lahnat ja abborit vietiin himaan. Mutsi duunas safkaa niist. Särjet annettiin naapurin rouvalle. Sill oli katti, vaik kyl me arveltiin sen tekevän niist itelleenkin safkaa. Skitareita tuli paljon. Braijattiin niiden kanssa. Duunattiin korkin pala selkäpiikkeihin ja stikattiin simmaan. Sköness tsimmas hirveest kortsui. Niitä ihmeteltiin. Stadi laski jätevodansa puhdistamatta suoraan sköneen. Yks bulimpi kundi kertoi, että se oli kuullu kun sen faija stikkas käytetyn kortsun vessasta alas ja sanoi ’meijän pojat lähti skönelle’. Silloin kun ei oltu rantsussa stikattii huggeilla skrubua, stidii tai seinistä. Talvella skulattiin lätkeä, jääboltsii, käytiin skimbaamassa tai skrinnaamassa. Usein skönen jäällä. Sitt ku tuli snögeä liikaa niin dallattiin Sepikselle tai Johikselle.”

”Hernesaaren ja Munkkisaaren muodostamaa niemeä, meille sota-ajan kloddeille Munkkaa, alettiin viiskytluvulla entistäkin enemmän täyttämään skönen puolelta. Rantsusta purettiin halkopinot ja erilaiset snadit varastot ja aitaukset. Bilikat roudas kaikenlaista kamaa ja rakennuspurkukrääsää Stadista ja kippas sköneen. Siin messis tuli meille kundeille kaikenlaista gliffaa, niin kuin kaatik-sille yleensä. Me plokattiin mitä hitattiin ja tarvittiin. Duunattiin niist itelle vaik mitä tai blisattiin skolessa.”

2 Munkka vanha kalastajasatama Munkkisaaressa.

3 Munkka: Muga, Muge, Muncca, Muncka, Munkis, Munkka, Munkki, Munkkis, Munksnäs, Munksnäsi, Muntsa, Muntsi Munkkiniemi, ruots. Munksnäs. Suomenkielinen käännösnimi *Munkkiniemi* yleistyi käyttöön 1900-luvun alkupuolella. Ruotsinkielinen nimi esiintyi vuonna 1543 asussa *Mungxnesby* ja vuonna 1545 muodossa *Munx ness*. Nimi on yhdistetty Paadisten luostarin munkkeihin, joilla oli 1300-luvun jälkipuoliskolla ja 1400-luvun alussa tiiviit siteet Helsingin seudulle.

Munkkiniemen elämää on aiemmin hallinnut Munkkiniemen kartano. Sen omistajiin on kuulunut muiden muassa jalkaväenkenraali Anders Edvard Ramsay, joka osti kartanon vuonna 1837. Munkkiniemestä tuli taajaväkinen yhdyskunta 1915, ja vuoden 1920 alusta se liitettiin Huopalahden kuntaan. Helsinkiin Munkkiniemi liitettiin vuonna 1946.

AB M. G. Stenius -yhtiö osti vuonna 1910 Munkkiniemen kartanon, ja ryh-

tyi rakentamaan Munkkiniemen huvilakaupunkia. M. G. Stenius oli itse kuollut vuonna 1906, mutta yhtiön johdossa jatkoi hänen poikansa maisteri Sigurd Stenius yhdessä eräiden muiden sen ajan johtavien liikemiesten kanssa. Munkkiniemen huvilakaupungin rakennushankkeen sieluna olikin ”Munkkiniemen Keisariksi” kutsuttu Sigurd Stenius.

Arkkitehti Eliel Saarinen teki suurisuuntaisen Munkkiniemi-Haaga-kaava-suunnitelman, joka esiteltiin vuonna 1915; suunnitelma julkaistiin myös runsain värikuvin varustettuna kirjana, jonka nimenä oli *Munkkiniemi-Haaga ja Suur-Helsinki – tutkimuksia ja ehdotuksia kaupunkisuunnittelun alalta*. Muutamaa vuotta myöhemmin hän laati myös yleissuunnitelman Suur-Helsingin alueelle; sekin julkaistiin vuonna 1918 kirjana, jonka nimi oli *Prö Helsingfors*. Saarisen Munkkiniemi-suunnitelmasta todellisuudessa vain pieni osa toteutui. Merkittävin toteutuneista rakennuksista oli Munkkiniemen Pensionaatti, jossa toimi ennen sotia Kadettikoulu.

Munkka oli jo 1900-luvun alkupuolella helsinkiläisten ulkoilukohteita, jossa käytiin kesäisin uimassa ja talvisin hiihtämässä. Vuonna 1915 avattu kahvila Cafe Fiskartorpet sai heti suuren suosion, ja siellä järjestettiin työpaikkojen välisiä puulaakihiihtoja. 1920-luvulla Munkkiniemen uimalasta tehtiin merikylpylä.

Munkkiniemeen aloitettiin raitiovaunuliikenne jo 1910-luvulla. Toimilupa liikenteen aloittamiseksi oli haettu vuonna 1910, ja ensimmäiset vaunut tulivat liikenteeseen vuonna 1914. Liikenteestä vastasi M. G. Stenius-yhtymä. Raitiovaunut lähtivät Erottajalta, ja niiden päätepysäkki oli Munkkiniemen kartanon kohdalla. Raitiovaunujen tunnuksena oli 1950-luvulle asti punakeltainen M-kilpi; sen jälkeen tunnus muuttui neloseksi. Viimeinen pysäkki ennen Munkkiniemen siltaa oli Johannesbergintien kohdalla. Siihen asti kelpasi kaupungin lippu, mutta Munkkiniemen puolelle mentäessä hinta kaksinkertaistui. Monet munkkalaiset käyttivätkin säästösyistä Johannesbergintien pysäkkiä, jota kutsuttiin *Pulapysäikiksi* tai *Pulamiesten pysäikiksi*.

Munkkiniemeen rakennettiin 1930-luvun lopulla Puistotien alkupäähän useita korkeita taloja. Kun kesät olivat lisäksi harvinaisen kuivia, talojen ylimpiin kerroksiin ei saatu vettä. Alkoi ”Se Suuri Vesisota”, jota Kaija Hackzell on kuvannut värikkäästi kirjassa *Rakas Vanha Munkkiniemi*. Vesisodan melskeissä syntyi useita pilkkarunoja ja -lauluja, esimerkiksi kesällä 1938 Suomen Kuvalehdessä julkaistu: ”On hienoa elää i Munksnäs, Siellä baadatakaan ei vees. Siellä lapsetkin huutaa: Mamma sitruunasuutaa. Taas vesi loppu on veeeseen!”

Munkkiniemessä on järjestetty kahdet katuradalla ajetut autokilpailut. Ensimmäiset ajot järjestettiin Eltsun ajojen innoittamina vuonna 1932. Katsojia oli yli 30 000. Vuonna 1937 järjestetyt toiset kilpailut, Kalastajatorpan ajot, eivät enää vetäneet yhtä paljon katsojia, ja kesken kilpailun sattui vakava onnettomuus, kun katsojia varten rakennettu silta romahti, ja 17 henkeä jouduttiin vieämään sairaalaan.

Urheilu on kuulunut munkkiniemeläisten harrastuksiin vuosikymmenien ajan. Vuonna 1932 perustettiin Munkkiniemen Urheilu-Veikot ja vuonna 1945

Munkkiniemen Voimailijat. Vuonna 1948 seurat yhdistyivät Torpan Pojat -nimiseksi seuraksi, johon vuonna 1952 perustettiin erityinen koripallojaos; sen pelaajat olivat enimmäkseen Munkkiniemen yhteiskoulun oppilaita.

Munkkiniemen liittäminen Helsinkiin vuonna 1946 ei tapahtunut kivutta. Suuri osa munkkalaisista olisi halunnut säilyttää Munkkiniemen itsenäisenä. Helsingin kaupunki puolestaan turvautui erilaisiin painostuskeinoihin, joista yksi oli raitiotieliikenteen vaikeuttaminen. Vuorovälejä harvennettiin puoleen tuntiin, ja vaunut ajettiin Meilahdesta Munkkiniemeen vanhoilla vetovaunuilla eli Frenckellin pentelillä.

Talvisodan alkupäivinä, 1. joulukuuta 1939, Autopataljoonan katolla Taivalahdessa sijainnut ilmatorjuntakonekivääriryhmä ampui venäläisen SB-2-tyyppisen pommikoneen alas. Se putosi Munkkiniemeen Kadetintien ja Kartanon-tien risteykseen. Vallilassa kerrottiin, että sama Munkkiniemeen pudonnut kone olisi aiemmin tulittanut konekiväärillä Paavalinkirkon takana olevalle rinteelle venäläisiä koneita pakoon lähteneitä ihmisiä. Valkan kundien mukaan koneen lentäjänä oli nainen.

1900-luvun puolella suomenkieliset puhuivat vielä pitkään *Munksnäasistä*. Slanginimistä tavallisin ja pitkäikäisin on ollut *Munkka*. Vrt. *Munca*.

4 Munkka: Mummovuori, Muncca, Munkka, Munkkari, Munkkis, Munksa, Munkva, Muve Munkkivuori, ruots. Munkshöjden. Viralliset nimet on vahvistettu vuonna 1959. Munkkivuoren ostoskeskuksen alla on Helsingin ensimmäinen metroasema, joka on louhittu kallioon vuonna 1964. Tarkoituksena oli, että Munkkivuoren kautta olisi kulkenut metrojuna Leppävaaraan. Asemaa ei ole viimeistelty eikä se ole ollut koskaan missään muussakaan käytössä.

5 Munkka Munkinseutu, Munkkiniemen, Munkkivuoren ja Niemenmäen alue.

1 Munkki: Munkki, Wanala, Vanhis, Wunkki ravintola Wanha Munkki Munkkiniemessä.

2 Munkki: Koo, Kookari, Kookkari, Kookkis, Munkki K-supermarket Munkki Munkkivuoren ostoskeskuksessa.

Munkkila: Munkkila, Viiala Viialan kotileipomo Mannerheimintielle.

Munkkiniemen Helmi asuintalo, Munkkiniemen puistotie 9. Talon on rakennuttanut vuorineuvos Antti Antero. Sen on suunnitellut Marius af Schulten, ja se valmistui vuonna 1936. Talo oli poikkeuksellisen upeasti varustettu: asunnoissa oli tammiparketit ja marmoritakat.

Munkkiniemen portti kaksi korkeaa asuintaloa entisen Ison puistotien, myöhemmän Munkkiniemen puistotien alkupäässä, Munkkiniemen puistotie 1 ja 2. Rakennukset ovat toistensa peilikuvia. Talot ovat U. G. Linnapuomin ja Uki Heikkisen käsialaa, ja ne valmistuivat vuosina 1937–1938. Munkkiniemen portti kuului jo Eliel Saarisen alkuperäiseen Munkkiniemen asemakaavaan. Puistotien puoleisilla julkisivuilla on toisen kerroksen korkeudella kaksi poikia esittävää patsasta. Antero Rautio mainitsee *Löytöretket muistomerkeille* -kirjassa, että talojen rakennuttaja rakennusmestari Martti Sorvari on kertonut veistosten esittävän hänen poikiaan Jaskaa ja Masaa.

HARRI WESTERMARCKIN PUHE UUSILLE YLIOPIPILAILLE MYK:N LAKKIAISISSA 4.6.2011

P.Honkala editoinut puheen konsepteista
4.6.2011 Munkka

Luovuta isänmaa onnellisempana nousevalle sukupolvelle. Senhän tulisi olla elämän tarkoitus. Haluan tuoda teille tervehdyksen sukupolvelta, joka kirjoitti ylioppilaaksi tästä koulusta 50 vuotta sitten. Jätämmekö me Suomen onnellisempana teille kuin minkä me saimme 1960-luvun taitteessa? Kyllä sen varmasti teemme vaikka tällä hetkellä monet globaalit ja kansalliset ongelmat ovat hyvin haasteellisia.

Vaikka elämä 1950-luvulla oli ankeampaa kuin nyt, emme silloin kuitenkaan tiedostaneet olevamme onnettomia vaan onnellisia. Vaatteet, elintarvikkeet, autot antoivat vähemmän vaihtoehtoja elektroniikasta ja kansainvälisyydestä puhumattakaan. Olimme saaneet vapaan maan, josta olimme silloin ja nyt, Suomen lipun päivänä, syvästi kiitollisia. Nyt meillä on kaikkea yltä kyllin vaikka suomalaisten jakautuminen A- ja B-luokan kansalaisiin alkaa taas olla ajankohtainen ilmiö.

Mutta minkälaisen Suomen te itse voitte kuvitella näkeväanne 50 vuoden kuluttua? Tuskin se on kovinkaan erilainen. Aikoinaan kuviteltiin, että 2000-luvun taittuminen toisi mukanaan ufo-autot ja huipputekniset

sovellutukset arkielämäämme, mutta ei korkea teknologia ole merkittävästi muuttanut arkielämäämme.

Rakentakaa itsellenne hyvän

elämän visio mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja kouluttakaa itsenne sen saavuttamiseksi. Oppiminen ei lopu koskaan. Kouluttakaa itsenne sellaisille aloille, joissa voitte säilyttää persoonallisuutenne ja kasvattaa voimavarojanne vahvuuksiksi. Oppikaa viestintätaitoja, säilyttäkää uskalluksenne ja spontaanisuutenne tehdä pöljiäkin asioita 65 vuotiaana. Vaikka itse olen opettanut 40 vuotta yliopistolla tiedän, että pelkästään akateemisilla taidoilla ei tätä maata rakenneta. Viideksikymmeneksi vuodeksi eteenpäin Suomi tarvitsee kaikenlaisia osaajia. Nyt Munkasta saatavat tiedot ja taidot antavat hyvän pohjan ponnistaa eteenpäin. Nyt kun sosiaalinen media on niin ajankohtainen, rakentakaa oman luokkanne Facebook-ryhmä. Se auttaa löytämään toisenne 50 vuoden kuluttua kun juhlitte riemuylioppilaaksi tuloanne. Verkostoituminen takaa mielihyvää ja ammatillisesti myös tulevaisuudessa arvokasta oppimista.

Hyvät uudet hetken päästä kruunattavat ylioppilaat: me riemuylioppilaat katsomme luottavaisesti teihin ja uskomme, että myös te tulette jättämään isänmaamme onnellisempana tuleville sukupolville.

”Sevedo -51”

Tuntemattoman taiteilijan tapaus selvisi

Koulumme seiniä on vuosikymmeniä koristanut taulusarja, jonka humoristiset kouluaiheiset kuvat on signeerannut ”Sevedo -51”. Mystistä asiassa on ollut se, että kellekään ei ole ollut tietoa siitä, kuka tämä ilmeisen lahjakas taiteilija on ollut. Meillä ei ole ollut mitään tietoa piirrosten tekijästä eikä siitä, miten kuvat tänne meidän seinällemme ovat päätyneet.

Kuvasarjan piirtäjän henkilöllisyys tuli taas ajankohtaiseksi, kun koulun yleisesitettä alettiin päivittää syksyllä 2011. ”Sevedo -51”:n kuvasarja on nimittäin ollut kuvituksena vuonna 2008 julkaistussa kouluesitteessämme. Pohdimme, kuka tämä taiteilija voisi olla? Onko hän entinen oppilas? Opettaja? Sevedon perään on aikoinaan kysely myös koulun Senioriviestissä, mutta turhaan.

Rehtori Aki Holopaisen pyynnöstä lähdin selvittämään asiaa. Ainoat vinkit olivat koulun seinällä olevat 60 vuotta vanhat taulut ja tieto siitä, että Pohjoisella Hesperiankadulla olevassa Kahvila Hopiassa on samalla nimimerkillä vuonna 1949 tehdyt Kalevala-aiheiset seinämaalaukset.

Päätin lähettää kysymyksen Hopian seinäkuvien maalarista Helsingin kaupunginkirjaston iGS Tietohuoltoasemaan (<http://igs.kirjastot.fi/>). Tässä palvelussa saa kysyä mitä vain - tietopalvelun ammattilaiset vastaavat kysymyksiin. Selvisi, että taiteilijan oikea nimi on Severi Dolivo. Tämän jälkeen laitoin tiedustelun Valtion taidemuseon kirjastoon (www.fng.fi/tietopalvelujatutkimus/kirjasto): löytyisikö heidän tiedoistaan Severi Dolivoa? Vastaus tuli vielä saman päivän aikana.

Severin Dolivosta ei löytynyt mitään tietoa taiteilijamatrikkeleista, ei Taidepörssi-luetteloista eikä Valtion taidemuseon kokoelmätietokannasta. Tietoa ei saatu Suomen Taideyhdistyksen piirustuskoulun eikä Suomen Taideakatemian koulun oppilasluetteloistakaan.

Mutta sain kuitenkin jotain johon tarttua: Kuvataiteen keskusarkiston lehtileikekokoelmakortistosta ja mikrofilmikorteista selvisi, että Severin Dolivon maalaama muotokuva edesmenneestä ilmavoimien komentajasta, kenraaliluutnantti Reino Johan Turkista on paljastettu Kauhavalla helmikuussa 1969, ja että samainen Dolivo haukkui Suomen Kuvalehdessä 18.3.1969 Ateneumin taidemuseossa järjestettyä Ars 69 -näyttelyä.

Tietoa siitä milloin ja missä Dolivo olisi syntynyt ja kuollut, tai tietoa hänen taideopinnoistaan tai näyttelyistään ei löytynyt. Nyt oli kuitenkin jo aika googlettaa. Samalla pistin merkille, että käytännössä taiteilijahaussani pyöri nyt kaksi nimeä: Severin / Severi Dolivo.

Ylen sivuilta löytyikin heti ensi haulla tiedot dokumenttielokuvasta ”Miksi en puhu venäjää”. Elokuvasa ovat olleet mukana Jori Dolivo ja hänen isänsä Severin Dolivo. Kansallisen audiovisuaalisen arkiston ja Valtion elokuvatarkastamon ylläpitämästä Elonet-tietokannasta (www.elonet.fi), joka sisältää tietoa Suomessa esitetyistä elokuvista sekä niiden tekemiseen osallistuneista henkilöistä, vahvistui, että elokuva on vuodelta 1993. Sekä Georg että Severin Dolivo ovat olleet mukana tässä

Kristina Schulgin ohjaamassa dokumentissa.

Georg ”Jori” Dolivon jäljille olikin jo helppo löytää. Muun muassa Kivikasvoista, Svenska Teaternista ja Espoon kulttuurijohtajan pestistä tuttu mies oli vain sähköpostin tavoittaman päässä.

Ja bingo! Etsimämme Severin Dolivo on Georg Dolivon isä!

Selvisi, että Severin Dolivo (1908 - 1988) on ollut töissä Munkkiniemessä Ilmavoimien esikunnassa; talossa, joka nykyisin tunnetaan HAUS kehittämiskeskus Oy:nä – munkkalaisille Hollantilaisentien rakennus on tuttu taatusti ainakin ulkonäöltään.

Severin Dolivo oli siviiliammatiltaan kielenkääntäjä ja kirjastonhoitaja. Kuvataidetta mies harrasti työnsä ohella: muotokuvia, postikortteja, kuvitusta ja pilapiirroksia. Nuorena miehenä hän oli käynyt taidekoulua Pariisissa asti, mutta ammattitaiteilijaa Severin Dolivosta ei tullut.

Oli hienoa, että olimme näin saaneet tietää lukuisia koululaissukupolvia täällä Munkan seinillä ilahduttaneiden töiden tekijän. Myös taiteilijan perheelle tieto tauluista tuli mukavana yllätyksenä. Georg Dolivo totesi, että ei hän eikä hänen sisarensakaan ole olleet näistä kouluaiheisista kuvista tietoisia. Toisaalta Kahvila Hopian kuvien restaurointiin opetusministeriö on jopa myöntänyt pienen määrärahan.

Laitoin vielä tiedustelun myös Ilmavoimien viestintäkeskukseen sekä Kauhavan Lentosotakouluun siitä, josko heillä olisi tallessa kenraaliluutnantti Turkian muotokuva – ja jos voisimme saada siitä vaikka valokuvan. Puolustusvoimista ei yhteydenottoa ole tullut.

Sekin tieto meiltä vielä puuttuu, että mikä oli Severin Dolivon yhteys tänne Munkkinimen yhteiskouluun ja miten kuvasarja on meille päätynyt. Oppilaana tai opettajana hän ei matrikkelitietojen mukaan ole täällä ollut. Tunsiko kenties joku teistä Severin Dolivon?

Kaisa Nummenpää
kirjastonhoitaja
Munkkinimen yhteiskoulu

Sinä

vanha **Munkkiniemen yhteiskoulun kasvatti!**

Tule koululle la 9.11.2013 juhlistamaan koulumme
75-vuotispäivää klo 13 sekä iltajuhlaan Kalastatorpalle.
Alkumalja Torpalla klo 18 ja juhla alkaa klo 19.

Tule muistelevaan ja kertomaan oma tarinasi.

Maksamalla jäsenmaksu (15€) varmistamme, että Senioriviesti ilmestyy
jatkokssakin. Eräpäivä 30.6.2013.

Lisäksi voit myös lahjoittaa stipendirahastoon esim. 15€.

Tilinumero FI66 1021 5000 1715 30

